

Asutati keeleteimetajate liit¹

Kristel Ress

Päevakera tekstibüroo juhataja

14. juuli 2012 on kuupäev, mis saab loodetavasti tähenduslikuks kõigi eesti keele toimetajate ja korrektorite jaoks, sest siis asutati Tartus Eesti Keeletoimetajate Liit. See sündmus tõstab keeleteimetaja ameti väärikana paljude teiste erialade kõrvale.

Nüüd, kui keeleteimetajaid esindab ja ühendab organisatsioon, on neil palju paremad võimalused omavahel erialaselt suhelda ja võrgustuda, oma eriala ühiskonnas valjuhäälselt tutvustada ning oma toimetamisoskusi täiendada.

Liidu loomisest saab kasu ka ühiskond, sest avalik eestikeelne suhtlus puudutab Eestis ja väljaspool sedagi igäüht, kes eesti keeles loeb, kirjutab ja räägib. Avalikkusele püütakse selgitada, miks tasuks anda vähemalt trükki minevaid, aga ka suure levikuga tekste keeleteimetajale üle vaadata. Tihti arvatakse ju, et toimetamist pole vaja tellida, sest iga eesti keelt emakeelena kõnelev inimene peaks ise kirjutada oskama.

Peale selle, et toimetamise vajadusest ei saada sageli aru, ei teata ka, kust küsida abi, kui ollakse teksti sõnastamisega hädas. Kui king läheb katki või piim-leib saab otsa, teatakse, mida teha, aga kui käiku läheb keelevigadega või isegi loogikaapsudega ja halvasti struktureeritud tekst, ei saa autor pahatihti isegi aru, et seda oleks võinud enne lihvida lasta. Paljud ettevõtted ja asutused ei ole kursis, et sellist teenust on võimalik hõlpsalt tellida. Eks põhjus ole ka selles, et keeleteimetaja on harjunud olema tagaplaanil – tema ainuke soov on aidata teha teksti korrektsemaks ja ilusamaks.

Ühele ja teisele, kellega liidu asutajad ettevalmistusi tehes suhtlesid, tundus kummaline, et selle valdkonna inimeste jaoks veel ametiliitu loodud pole. Nii mõnigi oli küll sellise organisatsiooni peale mõelnud, kuid plaan oli jäänud jutu tasemele. 2011. aasta varasuvel haarati sellest pikka aega õhus olnud mõttest lõpuks kinni. Ühingu asutamist valmistasid Tartus ligikaudu aasta jooksul ette **Katrin Kern** (Tartu Ülikool, Emakeele Seltsi keeleteoimkond), **Mihkel Metslaid** (Riigikohus), **Helika Mäekivi** (Päevakera tekstibüroo, Emakeele Seltsi keeleteoimkond), **Egle Pullerits** (Tartu Ülikool, keelehooldekeskus) ja **Kristel Ress** (Päevakera tekstibüroo), kellest said seega ühingu asutajaliikmed.

Esindamiseks võimalikult paljusid keeleteoimtamise eriliike ja valdkonnaga seotud asutusi, kutsuti esimesse juhatusse veel neli inimest: **Reili Argus** (Tallinna Ülikool, Emakeele Seltsi keeleteoimkond), **Kadri Haljamaa** (Koolibri kirjastus), **Maris Jõks** (Postimees) ja **Urve Pirso** (Riigikontroll, Emakeele Seltsi keeleteoimkond). Et asutajaliikmetest soovisid Mihkel Metslaid ja Helika Mäekivi jääda esimese juhatusse koosseisust välja, koosneb ühingu praegune juhatus kokku seitsmest liikmest. Juhatus ametiaeg on põhikirja järgi kolm aastat, seejärel valib üldkoosolek kui ühingu kõrgeim juhtorgan uue juhatus.

¹ Vt ka <http://www.päevakera.ee/blog7asutasime-keeleteoimtajate-liidu/>.

Vastasel juhatusel on palju mõtteid selle kohta, mida ametiliit peaks tingimata tegema hakkama. Esimese asjana louakse kodulehekülg, kus saab tutvuda põhikirjaga ja kust saab huviline infot liikmeks astumise kohta – on ju iga mittetulundusühingu kõige tähtsamad inimesed tema liikmed. Põhikirjas on liikmeks astumise kohta öeldud muu hulgas järgmist:

3.1. Liitu võib kuuluda iga füüsiline või juriidiline isik, kes soovib aktiivselt kaasa lüüa liidu eesmärkide elluviimisel ja täidab põhikirja nõudeid.

3.2. Liidul on:

3.2.1. tegevliikmed. Nad on omandanud kõrghariduse, teinud keeleteoimetaja tööd vähemalt kaks aastat ning esitavad liikmeks astumisel kaks soovitusliidu tegevliikmetelt;

3.2.2. noorliikmed. Nad omandavad filoloogilist või keeleteoimetaja kõrgharidust akrediteeritud õppekava alusel ja esitavad liikmeks astumisel ühe soovitusliidu tegevliikmelt;

3.2.3. toetajaliikmed. Nad ei vasta tegev- ega noorliikmele esitatud nõuetele, kuid tegelevad igapäevatoos keelehooldes või -koolitusega ning on huvitatud koostööst liiduga;

3.2.4. auliikmed. Neil on Eesti ja liidu ees väljapaistvaid teeneid eesti keele hooldamisel või arendamisel.

Üks juhatuse esmastest sammudest on liidule rahastuse otsimine, arengukava koostamine ja liidu tutvustamine tulevastele koostööpartneritele. Suuremate ülesannetena, mille täitmine võib kesta pikemat aega, peetakse aga silmas toimetajaeetika põhimõtete sõnastamist ja keeleteoimetaja kutsestandardi loomist. Selleks kõigepealt on vaja tugevat liitu, mis tähendab aktiivselt kaasalöövaid liikmeid.